

(המשך מעמוד 17)

● שום מצב חירום אינו עומד בארצות הברית מעל לחוקה. ואילו כאן כפוף חוק היסוד לשעת-החירום הנצחית, המבטלת את עיקר משמעותו.

● כדי לשנות את החוקה האמריקאית, דרוש רוב משוריי בשינוי בתי-הקונגרס של ארצות-הברית, וכן אישור בתי-המוקדים של רוב המדינות של ארצות-הברית. זהו תהליך ממושך מאוד, של שנים על גבי שנים, העומד בפני כל גל של היסטריה ומניית. ואילו חוקה-היסוד המוצע ניתן לשינוי בכל עת, על-ידי החלטה פשוטה של שני שלישים של חברי-הכנסת. כלומר: די בהחלטה של ממש-לתהאחרות כדי להביא לביטול כל זכות הכי-לולה בחוקה-היסוד, בכל עת.

זה הופך את חוקה-היסוד לבדיחה. וכדי להוסיף הלצה על בדיחה, או חטא על פשע, נאמר בחוק בפירוש כי "חוק זה אינו חל על דיני איסור והיתר לנישואין וגירושין". זה ניתן כבאקשויס לדתיים. כאילו נאמר: הגברת היא בתולה, חוץ מהריון קטן.

הנצעקה

אם בן, מה יש בחוק העשוי לשאת פרי חיובי כלשהו?

מחייב-החוק טוענים כי יש בו לפחות דבר חשוב אחר: נקבעים עקרונות שלפיהם יפרשו את החוקים הקיימים. שנאמר: "ואולם הורארי"

כרושמינישוואין? הם יוכלו להסתמך על הסעיפים הנוגעים לחופש-האמונה ולשוויון לפני החוק. בית-הדין שיפטס יוכל "לפרש" את החוק כך.

מה יקרה לגבי גיוס בחורי-הישיבה? האם לא יוכל לבוא כל אורח ולפנות אל בית-הדין שיפטס-לחוקה, בטענה כי מפלים בין אדם לאדם בתחום החמור ביותר — הגיוס למלחמה?

מה יקרה לחוקי החמץ, לחוק החזיר ועוד? האם לא יפרשם בית-הדין שיפטס בצורה שתנגוד את מטרות הדתיים?

שנית, חוקה-היסוד עלול למנוע קבלת חוקים חדשים, שהדתיים הפצים בהם. למשל, אם תקבל הכנסת את חוקה-הסמכה, המתיר לרשויות המקומיות לאסור הופעות-תרבות בשבת, האם לא יבוא בית-הדין שיפטס-לחוקה ויבטל אותו, מכיוון שהוא פוגע בכמה מסעיפי חוקה-היסוד?

לקבור בוועדה

ימוקים אלה אינם משכנעים רבים מבין המתנגדים לכפייה הדתית. לדעתם, גם אם יתקבל בסוף חוקה-היסוד, יצליחו הדתיים להכניס בו לפני-כך בוועדה שינויים כה מפליגים, עד כי לא יישאר בו דבר וחצי-דבר. בוועדה אפשר לשנות את ההצעה מן הקצה אל הקצה.

אולם לדעת רבים בכנסת, לא יגיעו הד-

השר מרידור הפנים לא?

ברים אף עד כדי כך. הציניקאים מאמינים כי החוק ייקבר בוועדה, ולא ייצא ממנה חי. החוק התקבל השבוע במה שנקרא "קריאה טרומית" — אישור ראשוני להצעת-חוק "פרטית" המוגשת מטעם חברי-כנסת (להבדיל מהצעות-חוקים המוגשות על-ידי הממשלה). אישור טרומי מוביל את ההצעה לוועדה. שם דנים בה, ואם יש לה מזל — תבוא הגישה המתוקנת ל"קריאה ראשונה" במליאה.

אם תעבור ההצעה מכשלה זו, היא תחזור לוועדה, ושם ידונו בה שנית. המתנגדים יכולים להגיש "הסתייגויות" על כל סעיף וכל מילה.

לאחר מכן חוזרת הצעת-החוק למליאת-הכנסת, לדיון ב"קריאה שנייה". בקריאה זו נדונות ההסתייגויות שצורפו לנוסח שהתקבל בוועדה. על כל הסתייגות נערכת הצבעה. רק לאחר מכן מגיע תור "הקריאה השלישית" — ההצבעה הסופית על הצעת-החוק הישגמה.

זהו רדר-התחתיים ארוכה, בייחוד כשזו נוגעת להצעת-חוק "פרטית" של ח"כ ככלל, ושל ח"כ אופוזיציוני בפרט.

אמר ח"כ דתי: "צמחו שערות בכפייתי לפני שחוק זה יגיע לשלב סופי!"

אפילו מועצת גדולי התורה לא מצליחה

צחק שמיר, העסוק בשליחתו המדינית בארצות-הברית, שלח משם השבוע מסר ברור לראשי הליכוד ומתנהו: להקפיא את חוקה-היסוד: **זכויות האדם**. לחסל מייד את המשבר עם המפלגות הרתיות, גם במחיר החוק היקר כל כך ליקירו, שר-המישפ"ט טים הצעיר דן מרדור. חוקה-היסוד, שעבר השבוע בקריאה טרומית בכנסת, עורר סערה פוליטית ומשבר קואליציוני עם המפלגות הרתיות. עכשיו עבר לוועדת חוקה-החוק

חריף ביותר. **סיעת אגודת-ישראל בכנסת**, המונה חמישה חברי-כנסת, מורכבת, בסיסית, משתי מפלגות. ארבעה חברי-כנסת (הרב זאב פלדמן, מנחם פרוש, שמואל הלפרט ואליעזר מירוחי) מייצגים את מפלגת אגודת-ישראל. אחד, הרב אברהם ורדיגר, מייצג מפלגת קיקיונית, שכמעט ונמחקה מהמפה הפוליטית: פועלי-אגודת-ישראל (פא"י). **הרב פלדמן** מייצג כסיעה את הפלג

הרב מלובאוויטש פרוש מפוליטיקה

הגרול ביותר באגודה: חסידות גור, המהווה כ-40% מהמפלגה. הרב פרוש מייצג את הפלג הירושלמי הוותיק באגודה, שלא פרש בשעתו ל"דגל-התורה", ושכוחו כ-20%. שמר אל הלפרט מייצג את חסידות וי'ניץ, המהווה בין 10% ל-15%. אליעזר מירוחי מייצג את המיעוט הספרדי הזעיר שנתר באגודה אחרי פרישת אנשי ש"ס, ויש לו גם קירבה לחב"ד. מפלגת אגודת-ישראל לא קיימה ועידה כבר זה 20 שנה. מאז שפרשו ממנה הליטאים המתנגדים (שנקראו סיעת צעירי אגודת-ישראל) והקימו את דגל-התורה, לא אוישו 25% מהמקומות במוסדות המפלגה. אנשי דגל-התורה ניסו לרקוד על שתי החתונות, ובמקביל לפעילותם ב"דגל" להשתלט על האגודה מכפנים.

תופעות כאלה, כנראה, יש רק בפוליטיקה החברתית.

בחסידות גור, הזרם הרומינטי באגודתו, יש כיום שני פלגים מרכזיים, הנאבקים על ירושתו של המנהיג החולה, הארמו"ר

ומישפט. יושב-ראש הוועדה הוא אוריאל לין מהלי"כ. הוא יכניס את החוק המהולל להקפאה עמוקה. המפלגות הדתיות, שהרעישו שמים וארץ ואיימו לפרוש מהקואליציה, יירגעו, ואף יוכלו להציג הישג לעיני ציבורי-בוחריהן. שימעון פרס יוכל אף הוא להחזיר את חלום הממשלה הצרה להקפאה עמוקה. שמיר יוכל להמשיך ולקיים את הקיפאון המדיני, ושרי-החישוקים ימשיכו להזיע במידבר הפוליטי.

הכל יחזור למסלולו. הסיבות העיקריות: ● אף לאחת מהמפלגות הרתיות לא כדאי ללכת עכשיו לבחירות חדשות. ● אף לאחת מהן אין מאזן-כוחות המאפשר את הליכתה לממשלה צרה.

אגודת ישראל: זכות ומבולגת

בבחירות האחרונות לכנסת זכתה אגודת-ישראל בהצלחה מסחררת. אחרי שכבר הוספדה, היא זינקה משני מנרטים לחמישה.

הסיבה המרכזית לכך היתה התערבותו היוצאת-דופן של הרבי מלובאוויטש, ובעיקר בותיו קהילת חב"ד, במערכת-הבחירות, בראשונה בהיסטוריה.

עכשיו החליטו חב"ד לצאת לחלוטין מהמישחק הפוליטי בארץ. החלטה זו משאירה את אגודת-ישראל ללא הבסיס האלקטורלי המשמעותי ביותר שהיה לה.

חוץ מזה, אגודת-ישראל היא כיום המפלגה המפולגת ביותר על המפה הפוליטית הישראלית, יותר מהליכוד המחושק, מהמערך של פריסרביץ, ומש"ס של פרץ-דרעי. דווקא אחרי הניצחון האלקטורלי, עוברת היום האגודה משבר מנהיגותי, פוליטי ורבני

הרב שך בכל זמא ליכוד